

SPIS TREŚCI

1		
1.1.	WSTĘP	17
1.2.	BADANIE ORTOPEDYCZNE	18
1.2.1.	Wiadomości ogólne	18
1.2.2.	Badania dodatkowe	22
1.3.	LECZENIE	23
1.3.1.	Leczenie nieoperacyjne	23
1.3.1.1.	Unieruchomienie zewnętrzne	23
1.3.1.2.	Wyciągi	24
1.3.1.3.	Redresje	24
1.3.1.4.	Blokady i nakłucia	25
1.3.2.	Leczenie operacyjne	25
1.3.3.	Rehabilitacja	25
1.3.3.1.	Wiadomości ogólne	25
1.3.3.2.	Kinezyterapia	26
1.3.3.3.	Fizykoterapia	27
1.3.3.4.	Zaopatrzenie ortopedyczne	30

2		
2.1.	CHIRURGIA URAZOWA NARZĄDÓW RUCHU	32
2.1.1.	Wiadomości ogólne	32
2.1.2.	Uraz	32
2.1.3.	Uszkodzenie	32
2.1.4.	Zamknięte uszkodzenia tkanek miękkich	33
2.1.4.1.	Stłuczenie (<i>contusio</i>)	33
2.1.4.2.	Uszkodzenia jednostki mięśniowo-ścięgnistej	34
2.1.4.3.	Uszkodzenia kaletki maziowej	35
2.1.5.	Rany (<i>vulnera</i>)	36
2.1.5.1.	Rany postrzałowe	38
2.1.6.	Złamanie (<i>fractura</i>)	39
2.1.6.1.	Wiadomości ogólne	39
2.1.6.2.	Mechanizm złamań	39
2.1.6.3.	Podział złamań	40
2.1.6.4.	Objawy złamania	42

2.1.6.5.	Ogólne zasady postępowania doraźnego w przypadkach złamań	43
2.1.6.5.1.	Pierwsza pomoc w złamaniach	43
2.1.6.5.2.	Transport	44
2.1.6.6.	Postępowanie ostateczne w złamaniach	45
2.1.6.6.1.	Postępowanie nieoperacyjne	45
2.1.6.6.2.	Postępowanie operacyjne	46
2.1.6.6.2.1.	Osteosynteza stabilna wewnętrzna	47
2.1.6.6.2.2.	Osteosynteza zewnętrzna	48
2.1.6.7.	Leczenie czynnościowe złamań	49
2.1.7.	Złamania otwarte	50
2.1.7.1.	Wiadomości ogólne	50
2.1.7.2.	Podział złamań otwartych	50
2.1.7.3.	Postępowanie w przypadkach złamań otwartych	51
2.1.7.3.1.	Postępowanie na miejscu wypadku	51
2.1.7.3.2.	Postępowanie ostateczne	51
2.1.8.	Powikłania złamań	52
2.1.8.1.	Zrost opóźniony	52
2.1.8.2.	Staw rzekomy	53
2.1.8.2.1.	Stawy rzekome reaktywne biologicznie (witalne)	53
2.1.8.2.2.	Stawy rzekome niereaktywne biologicznie (awitalne)	55
2.1.9.	Zapalenie tkanki kostnej	56
2.1.10.	Przykurcze stawów	56
2.1.11.	Zesztywnienia stawów	57
2.1.12.	Skostnienia pozaszkieletowe (<i>myositis ossificans</i>)	58
2.1.12.1.	Skostnienia mięśni w schorzeniach układu nerwowego	58
2.1.12.2.	Pourazowe skostnienia mięśni (<i>myositis ossificans posttraumatica circumscripta, araeosteopathia Déjerine</i>)	59
2.1.12.3.	Postępujące skostnienie mięśni (<i>myositis ossificans progressiva</i> , choroba Münchmayera)	59
2.1.13.	Zespół Volkmanna (<i>syndroma ischemica Volkmanni, contractura ischemica Volkmanni</i>)	59
2.1.13.1.	Odmiana przykurczu spowodowana niedokrwieniem mięśni przedramienia (Bunnel)	61
2.1.14.	Zespół Sudecka (zespół Sudecka-Babińskiego-Leriche'a, choroba Sudecka, ostry zanik kości Sudecka, dystrofia kończyn typu Sudecka, ostry zapalny zanik kości, <i>morbus Sudeck</i>)	61
2.1.15.	Złamania z przeciążenia (powolne, przewlekłe, marszowe)	62
2.1.16.	Złamania patologiczne	63
2.1.17.	Urazy porodowe	64
2.1.18.	Urazowe złuszczenie nasad	64
2.1.19.	Zwichnięcie (<i>luxatio</i>)	65
2.1.20.	Skręcenie (<i>distorsio</i>)	67
2.1.21.	Uszkodzenia chrząstki stawowej	68
2.1.22.	Obrażenia detonacyjne	69
2.1.23.	Zespół zmiażdżenia (<i>crush syndrom</i>)	70
2.1.24.	Oparzenia (<i>combustio</i>)	71
2.1.25.	Odmrożenia (<i>congelatio</i>)	73
2.1.26.	Uszkodzenia nerwów	74
2.1.26.1.	Uszkodzenia wybranych nerwów	75
2.1.26.2.	Uszkodzenia spłotu ramiennego	78
2.1.27.	Uszkodzenia naczyń	79
2.1.28.	Zakrzepica żył głębokich i zator tętnicy płucnej	80
2.2.	USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA I RDZENIA KRĘGOWEGO	82
2.2.1.	Kręgosłup szyjny	83
2.2.1.1.	Stłuczenie kręgosłupa szyjnego	83
2.2.1.2.	Skręcenia stawów międzykręgowych kręgosłupa szyjnego	83

2.2.1.3.	Podwichnięcia i chwilowe zwichnięcia stawów międzykręgowych	84
2.2.1.4.	Uszkodzenia wyprostne kręgosłupa szyjnego	85
2.2.1.5.	Złamania i zwichnięcia kręgosłupa szyjnego	86
2.2.1.6.	Wybrane urazowe uszkodzenia okolicy pierwszego i drugiego kręgu szyjnego .	88
2.2.2.	Uszkodzenia kręgosłupa piersiowego i lędźwiowego	89
2.2.2.1.	Złamania kręgosłupa piersiowego i lędźwiowego	89
2.2.2.2.	Stłuczenie kręgosłupa w odcinku piersiowo-lędźwiowym	93
2.2.2.3.	Skręcenie kręgosłupa w odcinku piersiowo-lędźwiowym	93
2.2.2.4.	Złamania wyrostków poprzecznych w odcinku lędźwiowym	93
2.2.3.	Urazowe uszkodzenie rdzenia kręgowego	94
2.2.3.1.	Wstrząśnienie rdzenia kręgowego	96
2.2.3.2.	Stłuczenie rdzenia kręgowego	96
2.2.3.3.	Ucisk rdzenia kręgowego	97
2.2.3.4.	Uszkodzenia naczyniowe rdzenia kręgowego	97
2.2.3.5.	Wybrane zespoły neurologiczne występujące w urazowych uszkodzeniach rdzenia kręgowego	97
2.2.3.5.1.	Zespół centralnego uszkodzenia rdzenia	97
2.2.3.5.2.	Zespół tętnicy przedniej rdzenia kręgowego	98
2.2.3.5.3.	Zespół stłuczenia tylnej części rdzenia kręgowego	98
2.2.3.5.4.	Zespół uszkodzenia bocznej części rdzenia (Browna-Séquarda)	99
2.2.4.	Zaburzenia czynności pęcherza moczowego	99
2.2.5.	Ból w paraplegii	101
2.2.6.	Spastyczność	101
2.2.7.	Skostnienia pozaszkieletowe	102
2.2.8.	Zaparcia	102
2.2.9.	Przykurcze	102
2.2.10.	Odleżyny	103
2.2.11.	Czynności seksualne	104
2.2.12.	Prognoza po uszkodzeniach rdzenia kręgowego	104
2.3.	USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ	105
2.3.1.	Złamania obojczyka	105
2.3.2.	Zwichnięcie stawu barkowo-obojczykowego	107
2.3.3.	Zwichnięcie stawu mostkowo-obojczykowego	110
2.3.4.	Złamania łopatki	111
2.3.5.	Skręcenie stawu ramiennego	112
2.3.6.	Zwichnięcie stawu ramiennego	113
2.3.7.	Zwichnięcie nawykowe stawu ramiennego	117
2.3.8.	Uszkodzenie mięśnia dwugłowego ramienia	118
2.3.9.	Uszkodzenie pierścienia rotatorów	118
2.3.10.	Złamania bliższego końca kości ramiennej	119
2.3.10.1.	Złamanie guzka większego kości ramiennej	120
2.3.10.2.	Złamanie guzka mniejszego kości ramiennej	120
2.3.10.3.	Złamania szyjki chirurgicznej i anatomicznej kości ramiennej	121
2.3.11.	Złamania trzonu kości ramiennej	123
2.3.12.	Złamania części dalszej kości ramiennej	126
2.3.12.1.	Złamania nadkłykciowe kości ramiennej	128
2.3.12.2.	Złamania przez- i międzykłykciowe kości ramiennej	131
2.3.13.	Izolowane złamania kłykci kości ramiennej	132
2.3.13.3.	Złamanie nadkłykcia bocznego kości ramiennej	132
2.3.12.4.	Złamanie nadkłykcia przyśrodkowego kości ramiennej	133
2.3.12.5.	Złamanie nadkłykcia przyśrodkowego kości ramiennej	133
2.3.13.	Zwichnięcia stawu łokciowego	134
2.3.14.	Zwichnięcie głowy kości promieniowej	136
2.3.14.1.	Podwichnięcie głowy kości promieniowej u małych dzieci (Chassaignac) . .	136
2.3.15.	Złamania kości przedramienia	137
2.3.15.1.	Złamanie wyrostka łokciowego	137
2.3.15.2.	Złamania głowy kości promieniowej	138
2.3.15.3.	Złamania trzonów kości przedramienia	139

2.3.15.4.	Specyficzne złamania w obrębie przedramienia	142
2.3.15.4.1.	Złamanie Monteggia	142
2.3.15.4.2.	Złamanie Galeazziego	144
2.3.15.4.3.	Złamanie Essex-Loprestiego	145
2.3.15.5.	Złamania dalszej nasady kości promieniowej (w miejscu typowym) . . .	145
2.3.16.	Uszkodzenia w obrębie nadgarstka	149
2.3.16.1.	Zwichnięcie kości księżycowatej oraz zwichnięcia i złamania okołoksiężycowate	149
2.3.16.2.	Złamanie kości łódeczkowatej	151
2.3.17.	Uszkodzenia w obrębie ręki	153
2.3.17.1.	Zwichnięcia w obrębie ręki	153
2.3.17.2.	Złamanie podstawy I kości śródręcza	154
2.3.17.3.	Złamania kości śródręcza	155
2.3.17.4.	Złamania palców	157
2.3.17.5.	Uszkodzenia ścięgien	158
2.3.17.6.	Uszkodzenia tkanek miękkich rąk	159
2.3.17.7.	Infekcje w obrębie ręki	160
2.4.	USZKODZENIA MIEDNICY	164
2.4.1.	Złamania miednicy bez przerywania ciągłości obręczy kończyny dolnej . .	167
2.4.1.1.	Złamanie kolców biodrowych	167
2.4.1.2.	Złamanie guza kulszowego	167
2.4.1.3.	Złamanie kolca kulszowego	167
2.4.1.4.	Złamanie talerza biodrowego (Duverneya)	167
2.4.1.5.	Złamanie jednej gałęzi kości łonowej	168
2.4.1.6.	Złamanie gałęzi kości kulszowej	168
2.4.1.7.	Złamanie kości krzyżowej	168
2.4.1.8.	Złamanie kości guzicznej	170
2.4.2.	Złamanie miednicy z przerywaniem ciągłości obręczy kończyny dolnej . .	170
2.4.2.1.	Rozejście spojenia łonowego	170
2.4.2.2.	Jednostronne złamanie kości łonowej i kulszowej	171
2.4.2.3.	Obustronne złamanie kości łonowej i kulszowej	171
2.4.2.4.	Zwichnięcia stawu krzyżowo-biodrowego lub izolowane pionowe złamanie w jego okolicy	172
2.4.2.5.	Podwójne złamanie miednicy typu Malgaigne'a	173
2.4.2.6.	Złamania kulszowo-panewkowe (Walthera)	174
2.4.2.7.	Wieloodłamowe złożone złamania miednicy	174
2.5.	USZKODZENIA KOŃCZYN DOLNEJ	175
2.5.1.	Zwichnięcia stawu biodrowego	175
2.5.2.	Złamania panewki i centralne zwichnięcia stawu biodrowego	179
2.5.3.	Złamania bliższego końca kości udowej	181
2.5.3.1.	Złamanie szyjki kości udowej	182
2.5.3.2.	Złamania krętarzowe	185
2.5.3.3.	Izolowane złamania krętarzy	187
2.5.3.3.1.	Izolowane złamanie krętarza większego	187
2.5.3.3.2.	Izolowane złamanie krętarza mniejszego	188
2.5.4.	Złamanie trzonu kości udowej	188
2.5.4.1.	Złamanie trzonu kości udowej u dorosłych	188
2.5.4.2.	Złamania kości udowej u dzieci	191
2.5.5.	Złamania dalszej części kości udowej	193
2.5.6.	Uszkodzenie aparatu wyprostnego kolana	194
2.5.6.1.	Złamania rzepki	195
2.5.7.	Uszkodzenia więzadeł stawu kolanowego	196
2.5.7.1.	Skręcenia stawu kolanowego (uszkodzenia czynnych i biernych stabilizatorów stawu kolanowego)	197
2.5.8.	Zwichnięcie stawu kolanowego	198

2.5.9.	Niestabilności stawu kolanowego	199
2.5.9.1.	Nieszczęśliwa triada O'Donoghue'a	201
2.5.10.	Uszkodzenia łokci	202
2.5.11.	Pourazowe zapalenie błony maziowej	204
2.5.12.	Zapalenie kaletki	204
2.5.13.	Choroba Hoffy	205
2.5.14.	Zwichnięcie rzepki	205
2.5.15.	Złamania kości goleni	206
2.5.15.1.	Złamania bliższego końca kości piszczelowej	206
2.5.15.2.	Złamanie lub zwichnięcie głowy kości strzałkowej	209
2.5.15.3.	Złamanie trzonów kości goleni	209
2.5.16.	Uszkodzenie ścięgna Achillesa	212
2.5.17.	Zespół ciasnoty przedziałów powięziowych w obrębie kończyny dolnej (ZCPP)	213
2.5.18.	Złamania dalszej części kości piszczelowej	215
2.5.19.	Uszkodzenia stawu skokowo-goleniowego	216
2.5.19.1.	Skręcenie stawu skokowo-goleniowego	216
2.5.19.2.	Złamania kostek	218
2.5.20.	Złamanie i zwichnięcie kości skokowej	221
2.5.21.	Złamanie kości piętowej	222
2.5.22.	Złamania kości stępu	226
2.5.22.1.	Złamanie kości łódkowatej	226
2.5.22.2.	Złamanie kości sześcienniej	226
2.5.22.3.	Złamania kości klinowatych	226
2.5.23.	Złamania kości śródstopia	227
2.5.24.	Złamania palców	228
2.5.25.	Zwichnięcia w obrębie stopy	229

3.1.	WADY WRODZONE NARZĄDU RUCHU	230
3.1.1.	Część ogólna	230
3.1.2.	Część szczegółowa	230
3.1.2.1.	Płodowe zbliźnowacenie mięśni, wrodzona sztywność stawów, artrogrypoza (<i>arthrogryposis multiplex congenita</i> , <i>myodysplasia foetalis deformans</i> Middleton)	230
3.1.2.2.	Kręcz szyi (<i>torticollis</i>)	231
3.1.2.3.	Klatka piersiowa lejkowata, szewska (<i>pectus infundibuliforme</i> , <i>pectus excavatum</i>)	233
3.1.2.4.	Klatka piersiowa kurza (<i>pectus carinatum</i>)	233
3.1.2.5.	Wysokie wrodzone ustawienie łopatki, choroba Sprengela (<i>scapula alta congenita</i>)	234
3.1.2.6.	Żebro szyjne (<i>costa cervicalis</i>)	235
3.1.2.7.	Wady rozwojowe kręgow	235
3.1.2.7.1.	Kręg przejściowy (<i>vertebra transitiva</i>)	236
3.1.2.7.2.	Wrodzony zrost, blok kręgowy, półkręgi (<i>synostosis congenita vertebrarum</i> , <i>hemivertebrae</i>)	236
3.1.2.7.3.	Wrodzona krótka szyja, zespół Klippela-Feila (<i>brevicollis</i> , <i>syndroma Klippel-Feil</i>)	237
3.1.2.7.4.	Wrodzone skrzywienie kręgosłupa (<i>kyphoscoliosis</i> , <i>scoliosis congenita</i>)	238
3.1.2.7.5.	Ukryty rozszczep kręgosłupa (<i>spina bifida occulta</i>)	238
3.1.2.8.	Mielodysplazja i stan dysraficzny	239
3.1.2.9.	Wady wrodzone kończyn	240
3.1.2.9.1.	Wrodzony brak lub niedorozwój kości promieniowej (<i>defectus seu hypoplasia radii</i>)	241
3.1.2.9.2.	Wrodzony brak lub niedorozwój kości łokciowej (<i>defectus seu hypoplasia ulnae</i>)	241

3.1.2.9.3.	Brak lub niedorozwój kości udowej (<i>defectus seu hypoplasia femoris</i>) . . .	242
3.1.2.9.4.	Biodro szpotawe wrodzone (<i>coxa vara congenita</i>) . . .	242
3.1.2.9.5.	Wrodzony brak lub niedorozwój kości piszczelowej (<i>defectus seu hypoplasia tibiae</i>) . . .	244
3.1.2.9.6.	Wrodzony ubytek strzałki (<i>defectus fibulae</i>) . . .	244
3.1.2.9.7.	Rozszczep ręki (<i>manuschesis</i>) . . .	244
3.1.2.9.8.	Wrodzony zrost kostny (<i>synostosis congenita</i>) . . .	245
3.1.2.9.8.1.	Wrodzony zrost promieniowo-łokciowy (<i>synostosis congenita radioulnaris</i>) .	245
3.1.2.9.8.2.	Wrodzony zrost palców (<i>syndactylia</i>) . . .	246
3.1.2.9.9.	Zdwojenie (<i>duplicatio</i>) . . .	246
3.1.2.9.9.1.	Zdwojenie palców (<i>polidactylia</i>) . . .	246
3.1.2.9.10.	Wrodzone przerosty kończyn (<i>hypertrophia congenita extremitatis</i>) . . .	247
3.1.2.9.11.	Obrączkowate bliznowate przewężenie płodowe (<i>stria amniotica</i>) . . .	247
3.1.2.9.12.	Inne wady wrodzone palców . . .	248
3.1.2.9.13.	Wrodzone zwichnięcie rzepki (<i>luxatio patellae congenita</i>) . . .	248
3.1.2.9.14.	Wrodzone kolano przegięte (<i>genu recurvatum congenitum</i>) . . .	248
3.1.2.9.15.	Wrodzony staw rzekomy goleni i wrodzone przodowygięcie piszczeli (<i>pseudarthrosis congenita cruris et tibia curva congenita</i>) . . .	249
3.1.2.9.16.	Stopa końsko-szpotawa wrodzona (<i>pes equino-varus congenitus</i>) . . .	250
3.1.2.9.17.	Wrodzone przywiedzione przodostopie (<i>metatarsus adductus congenitus</i>) . .	255
3.1.2.9.18.	Wrodzona stopa wydrążona (<i>pes excavatus</i>) . . .	256
3.1.2.9.19.	Stopa piętowa wrodzona (<i>pes calcaneus congenitus</i>) . . .	256
3.1.2.9.20.	Stopa płaska wrodzona (<i>pes planovalgus convexus congenitus, pes planus taloflexus, pes planus inversus</i>) . . .	257
3.1.2.9.21.	Dysplazja i wrodzone zwichnięcie stawu biodrowego (<i>dysplasia et luxatio coxae congenita</i>) . . .	259
3.2.	POSTAWA I WADY STATYCZNE . . .	269
3.2.1.	Postawa . . .	269
3.2.2.	Wady statyczne kończyn dolnych . . .	270
3.2.2.1.	Stopa płasko-koślawą statyczną (<i>pes planovalgus staticus</i>) . . .	270
3.2.2.2.	Stopa poprzecznie płaska statyczna (<i>pes transversoplanus staticus</i>) . . .	272
3.2.2.3.	Kolana koślawe (<i>genua valga</i>) . . .	273
3.2.2.4.	Kolana szpotawe (<i>genua vara</i>) . . .	274
3.2.2.5.	Paluch koślawy (<i>hallux valgus</i>) . . .	275
3.2.3.	Statyczne zniekształcenia kręgosłupa . . .	276
3.2.3.1.	Skrzywienie kręgosłupa w płaszczyźnie czołowej . . .	276
3.2.3.2.	Skrzywienie kręgosłupa w płaszczyźnie strzałkowej . . .	276
3.3.	BOCZNE SKRZYWIENIE KRĘGOSŁUPA . . .	278
3.3.1.	Wiadomości ogólne . . .	278
3.3.2.	Podział skolioz . . .	281
3.3.3.	Przebieg kliniczny . . .	283
3.4.	JAŁOWE MARTWICE KOŚCI (NECROSIS ASEPTICA OSSIIUM, NECROSIS ISCHEMICA APOPHYSITIS CHONDROOSTEONECROSIS) . . .	287
3.4.1.	Wiadomości ogólne . . .	287
3.4.2.	Jałowa martwica głowy kości udowej u dzieci, choroba Perthesa (<i>necrosis aseptica capitis femoris Legg-Calve-Perthes, osteochondritis coxae juvenilis, coxa plana, morbus Perthes</i>) . . .	288
3.4.3.	Martwica guzowatości kości piszczelowej, choroba Osgooda-Schlattera (<i>necrosis aseptica tuberositas tibiae, morbus Osgood-Schlatter</i>) . . .	291
3.4.4.	Jałowa martwica głowy II kości śródstopia (<i>necrosis aseptica capitis ossis metatarsi II, morbus Freiberg, s. Köhler II</i>) . . .	292

Jałowa martwica guza piętowego (<i>morbus Haglund, apophysitis calcanei</i>)	293
Jałowa martwica nasad trzonów kręgow, choroba Scheuermanna, młodzieńcza kifoza (<i>osteochondrosis juvenilis dorsi, kyphosis juvenilis, morbus Scheuermanni</i>)	293
Martwica kości księżycowatej, choroba Kienböcka (<i>necrosis aseptica ossis lunati, morbus Kienböck</i>)	295
Oddzielająca martwica kostno-chrzęstna, choroba Königa (<i>osteochondrosis dissecans</i>)	295
Chrzęstniakowatość stawów (<i>chondromatosis, osteochondromatosis</i>)	296

ZNIEKSZTAŁCENIA I DYSFUNKCJE NARZĄDU RUCHU W CHOROBAH UKŁADU NERWOWO-MIĘŚNIOWEGO

Wiadomości ogólne	298
Porażenia i niedowłady spastyczne	298
Jamistość rdzenia (<i>syringomyelia</i>)	301
Wład rdzenia (<i>tabes dorsalis</i>)	302
Porażenia i niedowłady wiotkie	303
Porażenie dziecięce, choroba Heinego-Medina (<i>poliomyelitis anterior acuta</i>)	303

ZABURZENIA NERWOWE POCHODZENIA OBWODOWEGO

Zespół cieśni nadgarstka (<i>syndroma canalis carpi</i>)	305
Zespół kanału Guyona (<i>syndroma canalis Guyoni</i>)	306
Zespół rowka nerwu łokciowego (<i>syndroma sulcus nervi ulnaris</i>)	306
Choroba Mortona (<i>morbus Mortoni</i>)	307

ZMIANY ZWYRODNIENIOWE STAWÓW, CHOROBA ZWYRODNIENIOWA, ZNIEKSZTAŁCAJĄCE ZAPALENIE STAWÓW (ARTHRITIS DEFORMANS, OSTEOARTHRITIS, ARTHROSIS DEFORMANS, OSTEOARTHRITIS)

Wiadomości ogólne	308
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów międzykręgowych (<i>spondylosis et spondyloarthrosis</i>)	309
Choroba Baastrup (<i>morbus Baastrupi</i>)	312
Zmiany zwyrodnieniowe stawu biodrowego (<i>coxarthrosis</i>)	312
Choroba Otto-Chrobaka (<i>protrusio acetabuli intrapelvica</i>)	314
Samoistna martwica głowy kości udowej u dorosłych (<i>necrosis idiopathica capitis femoris</i>)	314
Zmiany zwyrodnieniowe stawu kolanowego (<i>gonarthrosis</i>)	315
Zmiany zwyrodnieniowe stawu rzepekowo-udowego (<i>arthrosis art. patello-femoralis</i>)	316
Zmiany zwyrodnieniowe stawu ramennego (<i>omarthrosis</i>)	317
Zmiany zwyrodnieniowe stawu łokciowego (<i>arthrosis cubiti</i>)	317

CHOROBY ŚCIEGIEN, WIĘZADEŁ I TKANKI ŁĄCZNEJ

Przykurcz Dupuytrena (<i>contractura Dupuytreni</i>)	318
Zapalenie kaletki maziowej (<i>bursitis</i>)	319
Zmiany zwyrodnieniowe i odczynowo-zapalne pochewek ścięgniastych (<i>tendovaginitis</i>)	320
Zespół de Quervaina, choroba de Quervaina (<i>tendovaginitis stenosans musculi abductoris longi et extensoris brevis pollicis</i>)	320
Palec przeskakujący, trzaskający, strzelający (<i>tendovaginitis stenosans</i>)	321
Torbiel galaretowata (<i>ganglion</i>)	321
Ostroga piętowa (<i>calcar calcanei</i>)	321
Tenopatie	322

3.8.6.1.	Entezopatia nadkłykcia bocznego kości ramiennej, łokieć tenisisty (<i>enthesopathia epicondylaris lateralis humeri</i>)	322
3.8.6.2.	Entezopatia nadkłykcia przysrodkowego kości ramiennej, łokieć golfisty (<i>enthesopathia epicondylaris medialis humeri</i>)	323
3.8.6.3.	Zapalenie okołostawowe kolana (<i>periarthritis genu, epicondylitis genu</i>)	323
3.8.6.4.	Zapalenie okołostawowe biodra (<i>periarthritis coxae</i>)	323
3.8.6.5.	Entezopatia ścięgna piętowego (<i>enthesopathia Achillis</i>)	324
3.8.7.	Zespół bolesnego barku, choroba Duplaya (<i>periarthritis humeroscapularis</i>)	324
3.8.8.	Biodro trzaskające (<i>coxa saltans</i>)	325
3.8.9.	Trzaskająca łopatką (<i>scapula stenosans</i>)	325
3.8.10.	Fibromialgia	326
3.9.	ZAPALENIA NARZĄDU RUCHU	327
3.9.1.	Nieswoiste zapalenia kości (<i>ostitis non specifica</i>)	327
3.9.1.1.	Postacie podostre zapaleń	330
3.9.1.1.1.	Ropień Brodiego	330
3.9.1.1.2.	Zagęszczające zapalenie kości (<i>ostitis chronica scleroticans Garre</i>)	330
3.9.1.2.	Przewlekłe zapalenie kości (<i>ostitis chronica</i>)	331
3.9.1.3.	Urazowe zapalenie kości	331
3.9.2.	Zapalenie stawów (<i>arthritis</i>)	331
3.9.3.	Swoiste zapalenia kości i stawów	332
3.9.3.1.	Gruźlica kostno-stawowa	332
3.9.3.1.1.	Gruźlica kręgosłupa (<i>spondylitis tbc</i>)	336
3.9.3.1.2.	Gruźlica stawu biodrowego (<i>coxitis tbc</i>)	338
3.9.3.1.3.	Gruźlica stawu kolanowego (<i>gonitis tbc</i>)	339
3.9.3.2.	Kiła kości (<i>syphilis ossium</i>)	339
3.9.3.3.	Rzęzączkowe zapalenie stawów (<i>arthritis gonorrhoeica</i>)	340
3.9.3.4.	Bruceleza (<i>brucellosis</i>)	340
3.9.3.5.	Wirusowe zapalenia stawów	341
3.9.3.6.	Reumatoidalne zapalenie stawów (<i>polyarthritis rheumatoidea</i>)	342
3.9.3.7.	Młodzieńcze przewlekłe zapalenie stawów (<i>polyarthritis chronica juvenilis</i>)	346
3.9.3.8.	Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa, choroba Bechterewa (<i>spondyloarthritis ankylopoetica, morbus Bechterew</i>)	347
3.9.3.9.	Łuszczykowe zapalenie stawów (<i>arthritis psoriatica</i>)	348
3.9.3.10.	Zapalenia stawów towarzyszące enteropatiom	349
3.9.3.11.	Reaktywne zapalenia stawów	349
3.9.3.12.	Zespół Reitera (<i>morbus Reiteri</i>)	350
3.9.3.13.	Dna stawowa (<i>arthritis urica</i>)	351
3.9.3.14.	Chondrokalcynoza (<i>chondrocalcinosis</i>)	352
3.10.	NOWOTWORY NARZĄDU RUCHU	354
3.10.1.	Część ogólna	354
3.10.2.	Nowotwory wytwarzające tkankę chrzęstną	360
3.10.2.1.	Chrzęstniak (<i>chondroma</i>)	360
3.10.2.2.	Kostniakochrzęstniak, wyrost kostno-chrzęstna (<i>osteochondroma, exostosis cartilaginea</i>)	361
3.10.2.2.1.	Mnogie kostniakochrzęstniaki (<i>diaphyseal aclasis, hereditary multiple exostoses</i>)	362
3.10.2.3.	Chrzęstniak zarodkowy niezłośliwy (<i>chondroblastoma benignum, chondroblastoma epiphyseale</i>)	363
3.10.2.4.	Włóknik chrzęstno-śluzakowaty (<i>fibroma chondromyxoides, chondromyxofibroma</i>)	363
3.10.2.5.	Mięsak chrzęstnopochozny, chrzęstniakomięsak (<i>chondrosarcoma</i>)	364
3.10.3.	Nowotwory wytwarzające tkankę kostną	364
3.10.3.1.	Kostniak (<i>osteoma</i>)	364
3.10.3.2.	Kostniak kostnawy (<i>osteoma osteoides</i>)	365
3.10.3.3.	Kostniak zarodkowy (<i>osteoblastoma benignum</i>)	366

3.10.3.4.	Mięsak kościopochodny (<i>sarcoma osteogenes, osteosarcoma</i>)	366
3.10.3.5.	Mięsak przykostny (<i>osteosarcoma iuxtacorticale</i>)	369
3.10.4.	Guz olbrzymiokomórkowy (<i>tumor gigantocellularis, osteoclastoma</i>)	370
3.10.5.	Nowotwory szpiku kostnego	371
3.10.5.1.	Mięsak Ewinga (<i>sarcoma Ewingi</i>)	371
3.10.5.2.	Mięsak siateczkowy kości (<i>reticulosarcoma ossis</i>)	373
3.10.5.3.	Szpiczak (<i>plasmocytoma, myeloma</i>)	373
3.10.6.	Nowotwory tkanki naczyniowej	374
3.10.6.1.	Naczyniak (<i>haemangioma</i>)	374
3.10.6.2.	Mięsak naczyniowy (<i>haemangiosarcoma</i>)	375
3.10.7.	Inne nowotwory tkanki łącznej	375
3.10.7.1.	Włókniak (<i>fibroma</i>)	375
3.10.7.2.	Tłuszczak (<i>lipoma</i>)	376
3.10.7.3.	Włókniakomięsak (<i>fibrosarcoma</i>)	376
3.10.7.4.	Tłuszczakomięsak kości (<i>liposarcoma</i>)	377
3.10.8.	Inne nowotwory kości	377
3.10.8.1.	Struniak (<i>chordoma</i>)	377
3.10.8.2.	Szklwiak kości długich (<i>adamantinoma ossium longum</i>)	377
3.10.9.	Zmiany nowotworopodobne kości	378
3.10.9.1.	Torbiel samotna kości (<i>cystis ossis solitaria</i>)	378
3.10.9.2.	Torbiel tętniakowata kości (<i>cystis aneurysmatica ossis</i>)	379
3.10.9.3.	Torbiel przystawowa kości (<i>cystis iuxtaarticularis ossis</i>)	380
3.10.9.4.	Włókniak niekostniejący, przynasadowy włóknisty ubytek kości (<i>fibroma nonossificans, xanthogranuloma histiocyticum, fibroxanthoma, defectus fibrosus</i>)	380
3.10.9.5.	Ziarniniak kwasochłonny (<i>granuloma eozynophilicum</i>)	381
3.10.9.6.	Dysplazja włóknista, uogólnione torbielowato-włókniste zwyrodnienie kości, zespół Albrighta (<i>dysplasia fibrosa</i>)	382
3.10.9.7.	Kostniejące zapalenie mięśni (<i>myositis ossificans</i>)	383
3.10.9.8.	Dystrofia kości przytarczyczkowa, choroba Recklinghausena, guz brunatny spowodowany nadczynnością przytarczyc (<i>osteodystrophia parathyroidea, osteodystrophia fibrosa cystica generalisata, morbus Recklinghausen</i>)	383
3.10.10.	Przerzuty nowotworów do kości	384
3.10.11.	Nowotwory i nowotworopodobne zmiany wychodzące z przykostnych tkanek miękkich	386
3.10.11.1.	Mięsak maziówkowy (<i>sarcoma synovialis</i>)	386
3.10.11.2.	Mięsak prążkowanokomórkowy (<i>rhabdomyosarcoma</i>)	387
3.10.11.3.	Barwnikowe kosmkowo-guzkowe zapalenie błony maziowej i kaletek ścięgien (<i>synovitis, bursitis et tenosynovitis villonodularis pigmentosa</i>)	387
3.11.	INNE CHOROBY NARZĄDU RUCHU	388
3.11.1.	Młodzieńcze złuszczenie głowy kości udowej (<i>epiphyseolysis capitis femoris</i>)	388
3.11.2.	Piszczel szpotawa, choroba Blounta (<i>morbus Blount</i>)	391
3.11.3.	Kręgoszczelina (<i>spodylolyis</i>) i kręgozmyk (<i>spondylolisthesis</i>)	392
3.11.4.	Stenoza kanału kręgowego (<i>stenosis canalis vertebralis</i>)	394
3.11.5.	Zespoły bólowe kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego	395
3.11.6.	Zespoły bólowe szyjnego odcinka kręgosłupa	398
3.11.7.	Algodystroficzne zespoły odruchowo-współczulne	401
3.11.8.	Choroby układowe	402
3.11.9.	Achondroplazja (<i>chondrodystrophia foetalis, achondroplasia</i>)	403
3.11.10.	Łamliwość kości, kostnienie niedoskonałe (<i>osteopsathyrosis, fragilitas ossium, osteogenesis imperfecta</i>)	404
3.11.11.	Choroba Pageta (<i>ostitis deformans, morbus Paget</i>)	405
3.11.12.	Zrzesztotnienie kości, osteoporoza (<i>osteoporosis</i>)	405
3.11.13.	Osteomalacja, zmiękczenie kości (<i>osteomalatio</i>)	409
3.11.14.	Choroby zawodowe narządu ruchu	410
PIŚMIENICTWO		412
SKOROWIDZ		414

